

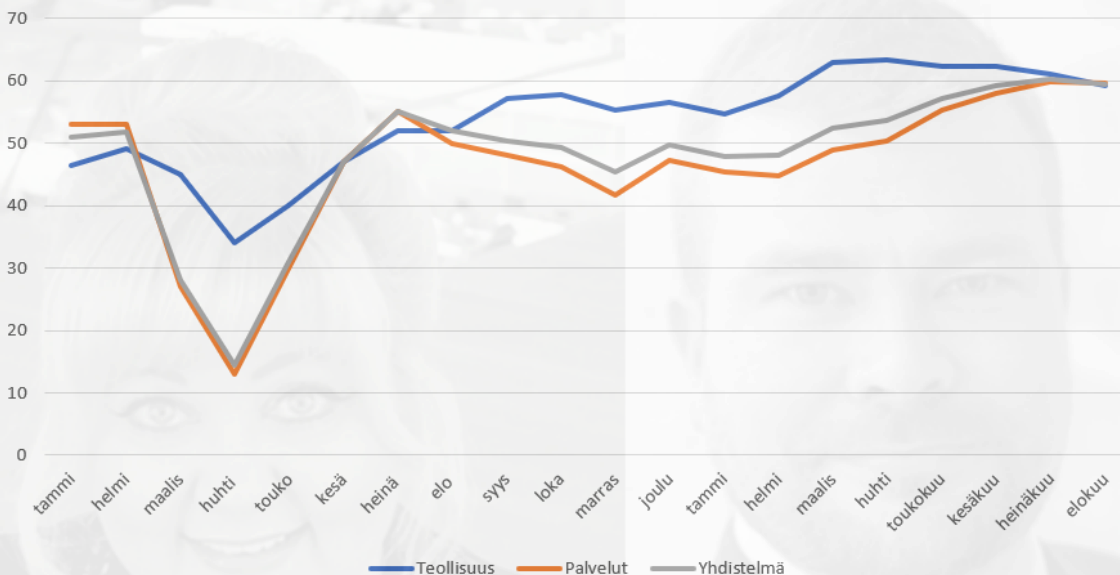
Rekrytointitalin markkinakatsaus 5/2021, Syyskuu

- Rekrytointimarkkinat alkoivat avautua toden teolla Q2/2021. Nyt lomien jälkeen on alettu jo puhua laajasti työmarkkinoiden kohtaanto-ongelmasta. Koetun talousshokin johdosta voi olla kuitenkin liian aikaista sanoa, onko kyseessä (rakenteellinen) uuden tason kohtaanto-ongelma vai pikemminkin uuden markkinatilanteen aiheuttama kitkatyöttömyysongelma, joka purkautuu markkinoilla ajan kanssa.
- Avointen työpaikkojen määrä kasvanut merkittävästi viime vuodesta, ja on nyt melkein 40 % korkeampi kuin 2019 vastaavaan aikaan. Suomen BKT nousi (Q2/2021) jo yli pandemian edeltävän tason.
- Taluskehitystä suhteellisen hyvin ennakoivat Euroalueen ostopääällikköindeksit pysyvät korkealla, n. 60:ssä (yli 50 arvo kuvaa kasvaneita odotuksia edelliskuukaudesta). Ennätyslukemia takonut teollisuuden ostopääällikköindeksi on hieman maltillistunut ja palvelualojen indeksit olleet vastaavasti koko kesän ajaksi huippuluvuissa.
- Viimeisen kuluneen vuoden aikana rekrytointi pelkällä ilmoitushaulla on ollut monessa roolissa toimiva lähestymistapa. Osaajien kysynnän kasvaessa suorahaku, eli headhunt, tulee olemaan entistä käytetympi menetelmä.

1. Maailmantalous

Euroalueen ostopääällikköindeksi antaa tietoa tulevaisuuden näkymistä yritystasolla. Etenkin palvelualoilla huoli Covid-19 leviämisestä ja rajoitustoimenpiteistä on näkynyt verrattain vahvana, mutta nyt tilanne on viime kuukausina kääntynyt erittäin positiivisiin odotuksiin. Teollisuuden indeksit sen sijaan ovat olleet ennätyskorkealla viime syksystä lähtien. Vielä alkuvuodesta puhuttiin nopeasti saapuvasta kaksoistaantumasta, mutta nyt odotukset keskittyvät siihen, kuinka iso talouskasvu on tulossa. Tätä kautta myös huoli inflaation nousemisesta on noussut tapetille, samoin työmarkkinoiden kohtaanto-ongelma, joka on muissa länsimaissa hyvin vastaavanlainen kuin Suomessa (tästä kohdassa 3 lisää).

Euroalueen ostopääällikköindeksi, 2020-21, lähde: IHS Markit

*Yli 50 arvo kertoo odotusten kasvusta edelliskuukauteen nähden.

2. Suomen talous

Suomea pidetään ns. jälkisyklisenä taloutena, eli talousshokit vaikuttavat Suomeen myöhemmin kuin vaikkapa Länsi-Euroopan maihin. Tässä taluskriisissä on kuitenkin poikkeavaa se, että joillekin aloille shokki osui

käytännössä samaan aikaan (esim. ravintolat laitettiin käytännössä helmi-maaliskuussa 2020 koko Euroopassa kiinni), mutta jotkin alat ovat ilmeisesti enemmän kiinni normaalissa jälkisyklisessä taloudessa.

Suomi on selvinnyt suhteellisen pienin taloudellisin vaurioin muihin länsimaihin verrattuna. Viime vuoden BKT supistui 2,8 % verrattuna vuoteen 2019. Alkuvuosi (Q1/2021) oli hitaan toipumisen aikaa, Q2:n aikana BKT nousi jo yli pandemian edeltävää tilannetta. Rajoitusten poistuminen ja kotitalouksien kertyneet säästöt ennakoivat myös Suomessa etenkin palvelualojen tilanteen merkittävää paranemista. Rajoitteeksi voi nousta työvoiman saanti.

Yhä jatkuvat massiiviset valtioiden tukipaketit ja keskuspankkien tukiestot ovat nostaneet luottamusta etenkin teollisuudessa, mikä on hyvä merkki Suomen vientiteollisuusvetoiselle kansantaloudelle.

3. Työllisyyslukujen kehittyminen

Verrattuna viime vuoden vastaaviin lukuihin työttömien työnhakijoiden määrä on vähentynyt 131 500 henkilöllä (TEM, Työllisyyskatsaus, elokuu 2021). Tähän lukuun sisältyy myös lomautetut, joita on 117 000 vähemmän kuin vuosi sitten.

Työttömiä työnhakijoita on nyt 64 900 vähemmän kuin vuotta aikaisemmin (TEM, Työllisyyskatsaus, elokuu 2021), mutta siltikin vielä 53 700 enemmän kuin kaksi vuotta sitten 2019. Työttömistä työnhakijoista kokoaikaisesti lomautettuja on 50 000 vähemmän kuin vuosi sitten, joten työmarkkinoiden dynamiikka on ennen muuta kohdistunut lomautettujen määrän vähenemiseen suhteessa muihin työnhakijoihin.

Avointen työpaikkojen määrä valottaa tulevaisuuden työllisyysnäkymiä, joissa ollaan palautumassa pandemiaa edeltävään aikaan ja paljon sen ylikin. Heinäkuussa 2021 oltiin avointen työpaikkojen määrässä jo liki 40 % korkeammalla tasolla kuin vuoden 2019 heinäkuussa. Näin ollen meillä on nyt pandemian pahimman vaiheen jälkeen paradoksaalinen tilanne, jossa sekä työttömien että avointen työpaikkojen määrä on kasvanut verrattuna pandemiaa edeltävään verrokkikuukauteen 2019.

Kohtaanto-ongelmasta puhutaan silloin kun työnantajat ja työntekijät eivät ”kohtaa markkinoilla”. Maantieteellinen sijainti, tarvittava osaamistaso tai muut rakenteelliset tekijät ovat perinteisesti olleet aiheita, joiden yhteydessä puhutaan kohtaanto-ongelmasta. Se, mitä nyt koetaan esim. palvelualojen markkinoilla ei ole välttämättä tällainen kohtaanto-ongelma, vaan työmarkkinoiden pandemian jälkeiseen dynamiikkaan liittyvä kitkakyöttömyysongelma, joka purkautuu markkinoilla itsestään, mutta näkyy vastaisuudessa mm. palkkatason nousuna.

Avoimet työpaikat 2020-21 ja muutos 12 kk

Avointen työpaikkojen määrässä näkyy sekä kausivaihtelut että pandemian aiheuttamat muutokset sekä Q2:sta alkanut työmarkkinoiden avautuminen

4. Rekrytointimarkkinat

Olemme keskittyneet katsauksissamme *asiantuntijatason* (asiantuntijat, esihenkilöt, toimihenkilöt) rekrytointeihin. Loppukädessä asiantuntijatason työllisyystilanteen kehittymisen ratkaisee yritysten investointihalukkuus. Esim. kuten ostopäälikköindeksistä käy ilmi. Edellisessä markkinakatsauksessa kerroimme, että *”nyt myös palvelualojen korkeat odotukset sekä massiiviset lomautusten päättyminen ennakoivat jopa työvoimapulaa joillain aloilla.”* Tämä tilanne näyttää vahvasti tulleen toteen etenkin ravintola-alalla.

Viime vuosina on ahkerasti puhuttu työnantajakuvasta ja yleisestikin hyvästä työsuhteesta. Nyt työmarkkinoiden jälleen avauduttua ja työntekijöiden varovaisuuden vaihtaa työpaikkaa väistyttä yritykset, jotka ovat pitäneet huolta hyvän työnantajan maineesta, tulevat olemaan entistä vahvemmin niskan päällä rekrytoinneissa.

Olemme aiemmissa [markkinakatsauksissa](#) nostaneet esille sen, että talouden laskusuhdanteessa asiantuntijatason rekrytoinneissa ilmoitushakuun perustuva rekrytointi painottuu verrattuna suoramaku-tyyppiseen rekrytointiin, jossa potentiaalsiin hakijoihin otetaan suoraan yhteyttä. Näin on myös käynyt koronapandemian aikana.

Kirjoitimme viime [markkinakatsauksessamme](#):

”Nyt osaajien kysynnän kasvaessa on jo ilmassa merkkejä siitä, että suoramaku-tyyppiset rekrytoinnit tulevat olemaan jälleen niskan päällä asiantuntijatason rekrytoinneissa. Tähän on työnantajien syytä varautua.”

Työvoiman kysyntä ei ainakaan ole viime katsauksemme jälkeen laantunut, joten pysymme yhä samalla linjalla: suoramaku tulee painottumaan entistä vahvemmin syksyllä 2021.

Lisätiedot:

Mikko Kaikkonen
Toimitusjohtaja
Rekrytointitali Oy
0405773768
mikko.kaikkonen@rekrytointitali.fi